Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומערירען
אונד דער פרענומעראציאָנס-פרייז
בעגיננט מיט דעם עמפפאנגע דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאססע נו' 1,
וואָהין מאן אייך דיא פרענומעראציאָנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.

יודישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וואָכענטליך
(מאנטאג, מיטטוואָך אונד פרייטאג)

אונד קאָסטעט
פיר עסטעררייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 ״ ״ ״
פירטעליאהר 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.

פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פירטעליאהר 2 ״ ״ 75 ״ ״ ״

Nr. 141, נייַנטער יאהרגאנג | פעסט, מיטטוואָך כב כסליו ה ת'ר'ל'ח'. | Pest, den 28. November 1877.

דער קריעג.

היער אויף דיעזער צייכנונג זעהען וויר צווישען לוקאָוויצא אונד אָרהאניע דיא צווייא טירקישען אָרטשאַפטען פראוויעץ אונד לאזאן. רעכטס פאָן זאָפיא ליעגט דיא טירקישע שטאדט עטראָפאָל. דיעזע דרייא אָרטשאַפטען, נעמליך עטראָפאָל, פראוויעץ אונד לאזאן, ווארען ביז עהעפאָרגעסטערן נאָך אין דען הענדען דער טירקען, זינד אבער אם 25-טען נאָוועמבער פאָן דען רוסען עראָבערט וואָרדען. דורך איהרע איננאהמע פאָן עטראָפאָל קאָננען דיא רוסען אבערמאלס דען באלקאן איבערשרייטען אונד דען טירקען אים שיפקא-פאסע אין דען ריקען קאָממען, אונד דורך איהרע איננאהמע דער צווייא אָרטשאַפטען פראוויעץ אונד לאזאן שטעהען דיא רוסען שאָן גאנץ נאהע בייא אָרהאניע — אונד געסטערן פריה וואר היער דיא נאכריכט פערברייטעט, דאס דיא טירקען אייך שאָן דיא שטאדט אָרהאניע פערלאססען מוסטען! זאָללטע זיך דיעזער פאלל פאָן אָרהאניע בעשטעטיגען, דאנן צייגט עס זיך עבען לייֿדער, דאס דיא ארמעע מעהעמעד אלי פאשאס זעהר שוואך אונד שלעכט בעוואפפנעט איזט, אונד דאהער דען רוסען קיינען געניגענדען ווידערשטאנד לייסטען קאנן. אָסמאן פאשא אין פלעוונא קאנן זיך נונמעהר אויף זיינע בעפרייאונג דורך מעהעמעד אלי פאשא ניכט פערלאססען, אונד ווירד זיך דאהער אויף אירגענד איינע וויזע זעלבסט העלפען מיססען. פאָרגעסטערן אבענד וואר היער אייך שאָן דיא נאכריכט פערברייטעט, דאס זיך אָסמאן פאשא פאָן פלעוונא אים געגען ווידדין דורכגעשלאגען האט! אבער דיעזע נאכריכט האט זיך ביז יעטצט נאָך ניכט בעשטעטיגט, אונד עס וויללּ איהר אייך ניעמאנד גלויבען, וויל אייך שאָן דיא צווייא טירקישען אָרטשאַפטען ראהאָווא אונד לאָם-פאלאנקא (אן דער דאָנייא, רעכטס פאָן ווידדין) אין דען הענדען דער רוסען זינד, וועסהאלב אָסמאן פאשא ניכט זאָ לייכט פאָן פלעוונא נאָך ווידדין קאָממען קאָננטע.

דיא זייט פאָרגעסטערן היער איינגעטראָפפענען דעפעשען לויטען:

פ ע ט ע ר ס ב ו ר ג 26-טען נאָוועמבער. אונטער דעם קאָממאנדאָ דעם רוסישען פרינצען אלעקסאנדער האבען דיא רוסען אייך שאָן דיא שטאדט עטראָפאָל איינגענאָממען. דיא טירקען פליכטעטען זיך אין גראָסטער אונאָרדנונג אונד וואורדען פאָן דען רוסען פערפאָלגט. דיא רוסישען פערלוסטע זינד אונבעדייטענד. בייא עטראָפאָל בעגיננט דאס באלקאן-געבירגע, וועסהאלב אייך אין דיעזער געבירגס-געגענד דער קאמפף איין זעהר שוויעריגער וואר, אונד דאָך האבען אייך דא דיא רוסען איהרע טאפפערקייט געצייגט.

פ ע ט ע ר ס ב ו ר ג 26-טען נאָוועמבער. דיא רוסען ריכטען געגען פראוויעץ פאָר, אום אייך דיעזען אָרט איינצונעהמען. אנפאנגס ווארען אבער אין דיעזער געגענד פיעלע טירקען, וועסהאלב דיא רוסען גלייכצייטיג אייך איינען אנגריפף אויף לאזאן אונד עטראָפאָל מאכטען, דאמיט דיא אויפמערקזאמקייט דער טירקען אייך נאָך יענען אָרטשאַפטען געלענקט ווערדע. נאָך 49 שטינדיגעם קאמפפע וואר עס נון דען רוסען געלונגען, דען אָרט פראוויעץ צו ערשטירמען.

פ ע ט ע ר ס ב ו ר ג 26-טען נאָוועמבער. דיא רוסען האבען בייא לאזאן (נעבען אָרהאניע) מיט איבערוועלטיגענדער מאכט אונד צאהלרייכען קאנאָנען איינען אנגריפף אויף דיא טירקען געמאכט. דיא טירקען רעטירירטען נאָך אָרהאניע אונד פערשאנצטען זיך דאָרט.

ב ו ק א ר ע ס ט 26-טען נאָוועמבער. וויא עס הייסט, איזט אייך שאָן אָרהאניע פאָן דען טירקען פערלאססען וואָרדען.

ב ו ק א ר ע ס ט 27-טען נאָוועמבער. וויא עס הייסט, האט מעהעמעד אלי פאשא קיינע געניגענדע אנצאהל פאָן סאָלדאטען אונד קאנאָנען, אום דאס פאָרריקען דער גראָסען רוסישען ארמעע פאָן פלעוונא נאָך זאָפיא צו פערהינדערן. ער ווירד דאהער אייך דעם אָסמאן פאשא ניכט העלפען קאָננען.

ק אָ נ ס ט א נ ט י נ אָ פ ע ל 26. נאָוועמבער. אָסמאן פאשא האט וואָהל איינען אנגריפף אויף דיא רוסישען בעלאגערער וועסטליך פאָן פלעוונא געמאכט, האט זיך אבער ניכט דורכגעשלאגען.

ב ע ל ג ר א ד 27. נאָוועמבער. סערביען צאהלט מעהר קיינען טריבוט (שטייער) אן דיא טירקייא, דא עס שאָן אם 2-טען דעצעמבער דען קריעג געגען דיאזעלבע בעגיננט.

צ ע ט י נ י ע 27-טען נאָוועמבער. דיא מאָנטענעגרינער עראָבערן אונד ערשטירמען פיעלע טירקישע אָרטשאַפטען אונד פעסטונגען אם מעערע. זיד-וועסטליך פאָן מאָנטענעגראָ אם אדריאטישען מעערע צייגען זיך בערייטס פיעלע טירקישע קריעגס-שיפפע, וועלכע צום קאמפפע געגען דיא מאָנטענעגרינער העראנריקען.

ל אָ נ ד אָ ן 27-טען נאָוועמבער. ענגלאנד ווירד זיך ערסט דאנן אין דען רוסיש-טירקישען קריעג דריינמישען, וועגן דיא רוסען אייך שאָן ערצערום אין אזיען, אָדער אדריאנאָפעל אין אייראָפּא אין הענדען האבען ווערדען. דיא מאָהאמעדאנער אין אינדיען (וועלכעס אונטער ענגלישער הערשאפט שטעהט) וואָללען געגען דיא ענגלענדער איינע רעוואָלוציאָן שטיפטען, וועגן ניכט באלד ענגלאנד דער טירקייא צו הילפע געהט.

אוים אלל דיעזען דעפעשען ערזעהען וויר, דאס יעטצט דיא לאגע דער טירקען נאָך אימטער איינע זעהר ערנסטע זייא, אונד עס מיסטע נור איין גראָסעס וואונדער געשעהען, וועגן דיא טירקען נאָך איינען גראָסען זיעג איבער איהרע פיעלען פיינדע ערריגגען זאָללטען. פאָרלייפיג זינד נאָך אללע האָפפנונגען אויף אָסמאן פאשא אין פלעוונא געריכטעט. מאן וויים ניכט, ווירד ער איינע לענגערע בעלאגערונג אויסהאלטען קאָננען, אָדער ווירד עס איהם דאָך געלינגען, זיך אירגענד נאָך איינער זייטע הין דורכצושלאגען. — פאָן מעהעמעד אלי פאשא איזט פיר הייטע נאָך וועניג הילפע צו ערוואַרטען, יא מאן פירכטעט פיעלמעהר, דאס אייך איהן באלד דיא רוסען אין דער געגענד פאָן זאָפיא בעקעמפפען אָדער איינשליעסען ווערדען.

הייטע פריה זינד היער פאָלגענדע דעפעשען איינגעטראָפפען:

ק אָ נ ס ט א נ ט י נ אָ פ ע ל 27-טען נאָוועמבער. דיא נאכריכט, דאס דיא טירקען אייך שאָן אָרהאניע פערלאססען האבען, בעשטעטיגט זיך ניכט. —

פ ע ט ע ר ס ב ו ר ג 27-טען נאָוועמבער. צווישען דען ארמעען סולימאן פאשאס אונד דען ארמעען דעם רוסישען קראָנפרינצען זידליך אונד וועסטליך פאָן רוסטשוק, קאָממט עס בייגאהע יעדען טאג צו איינעם געפעכטע. דיא טירקען האבען דאָרט שאָן אָפט דיא רוסען צוריק געדרענגט, אבער דיא רוסען נאהמען איהרע פערלאָרענען שטעללונגען וויעדער. איינע רוסישע הוסארען-אבטהיילונג וואורדע בערייטס פאָן דער טירקישען ארמעע אומרינגט אונד אומשלאָססען, אבער דיא רוסישען הוסארען קאָננטען זיך דאָך דורכשלאגען.

ו ו א ר ש ו י א 27-טען נאָוועמבער. מאן בעפירכטעט היער איינע פאָלנישע רעוואָלוציאָן, וועסהאלב ווארשויא אין בעלאגערונגס-צושטאנד ערקלערט ווירד.

ב ע ל ג ר א ד 27-טען נאָוועמבער. אן דער סערביש-טירקישען גרענצע איזט עס בערייטס צו איינער גראָסען שלעגערייא צווישען טירקישען אונד סערבישען סאָלדאטען געקאָממען. ביידערזייטס גאב עס טאָדטע אונד פיעלע פערוואונדעטע. אנפאנגס דעצעמבער בעגיננט דער סערבישע קריעג, נאכדעם סערביען בערייטס זיינע גענצליכע אבּרייסונג אונד אונאבהענגיגקייט פאָן דער טירקייא ערקלערט האט. אללע אים אויסלאנדע וויילענדען מיליטער-פפליכטיגען סערבען וואורדען אויפגעפאָרדערט, ביז לעטצטען נאָוועמבער אין בעלגראד צו זיין!

פ ע ט ע ר ס ב ו ר ג 28-טען נאָוועמבער. אם 26. נאָוועמבער מאָרגענס האבען דיא טירקען מיט גראָסען קרעפטען דיא רוסישען בעפעסטיגטען שטעללונגען וועסטליך פאָן רוסטשוק אנגעגריפפען. נאָך 6 שטינדיגעם הייסעם קאמפפע וואורדען דיא טירקען צוריקגעשלאגען אונד ביז איינברוך דער נאכט פערפאָלגט. מאן מוס געשטעהען, דאס דער אנגריפף דער טירקען איין זעהר הארטנעקיגער וואר, זיא קאמען זאָגאר דען רוסישען קאנאָנען ביז אויף 100 שריטטע נאהע, וועסהאלב איהרע פערלוסטע אייך גראָס זינד. דער פערלוסט דער רוסען בעטראָגט נור 300 מאנן, אונטער דען טאָדטען בעפינדען זיך זעהר פיעלע רוסישע אָפפיציערע. דיא טירקען מוסטען זיך נון געגען ראסגראד צוריקציעהען, דיא רוסישע ארמעע קאָננטע ניכט צוריקגעדרענגט ווערדען. (דאגעגען מעלדעט איינע טירקישע דעפעשע, דאס אין דיעזער שלאכט, דיא טירקען געזיעגט, אונד דיא רוסען איינע גאנצע קאָמפאניע פערלאָרען האבען.)

דיא נייעסטען דעפעשען.

הייטע פריה זינד היער פאלגענדע דעפעשען איינגעטראפפען:

פעטערסבורג 24-טען נאוועמבער. געסטערן האבען דיא טירקען איין איינען אנגריפף אויף דען ארט טעטעווען (אסטליך פאן זאפיא) געמאכט, ווארדען אבער צוריקגעשלאגען. היעביא ווארדען פאן דען רוסען נור 2 מאנן געטאדטעט אונד איינער פערוואונדעט.

פעטערסבורג 24-טען נאוועמבער. נאך צוויא-טעגיגעם קאמפפע האבען דיא רוסען געסטערן דיא שווער צוגענגליכע אונד שטארק בעפעסטיגטע שטעללונג דער טירקען ביא דעם דארפע פראוועץ (צווישען ארהאניע אונד עטראפאל) איינגענאממען. דיא טירקען, וועלכע איום 10 באטאליאנס בעשטאנדען, מוסטען זיך צוריקציעהען. דער פערלוסט דער רוסען איזט נאך ניכט בעקאננט.

קאנסטאנטינאפעל 25-טען נאוועמבער. אסמאן פאשא אין פלעווונא מאכטע איינען אויספאלל דורך דיא פיינדליכען בעלאגערער אין דער נארדליכען ריכטונג געגען בוקאוויא אונד אפאנעם. (דיעזע דעפעשע איזט אמטליך נאך ניכט בעשטעטיגט.)

קאנסטאנטינאפעל 25-טען נאוועמבער. עס ווירד יעטצט איינע גאנץ נייע ארמעע געבילדעט, וועלכע 150000 מאנן שטארק זיין זאלל. — דער זיעג דער טירקען ביא עטראפאל בעשטעטיגט זיך. נאך איינעם פינף-שטינדיגען קאמפפע ווארדען דיא רוסען פאללשטענדיג געשלאגען. —

לאנדאן 25-טען נאוועמבער. אים ענגלישען קריעגס-מיניסטעריום אונד אין אללען וואפפען-מאגאצינען העררשט דיא גראסטע טהעטיגקייט, אללע קריעגס-שיפפע ווערדען אין בערייטשאפט געזעטצט, אים געגען רוסלאנד אין דען קריעג צו ציעהען; זאבאלד עס וועגען זיינעס פארדרינגענס אין דער אזיאטישען טירקייא קיינע בעפריעדיגענדע ערקלערונג אן ענגלאנד ריכטען ווירד.

אללער-נייעסטע דעפעשע.

פעטערסבורג 25-טען נאוועמבער. געסטערן האבען דיא רוסען איך שאן דיא טירקישע בעפעסטיגטע שטאדט עטראפאל (אסטליך פאן זאפיא) איינגענאממען. — ביא דיעזעם קאמפפע האבען דיא רוסען דיא גראסטע טאפפערקייט ערוויעזען.

לאטטא-ציעהונג פאם 24-טען נאוועמבער 1877.

טעמעשוואר	59	53	41	22	21
וויען	41	82	6	57	13
גראץ	71	15	32	55	76

געשעפטסבעריכט

פעסטער פרייזע.

קארן 7,25—7,65 גולדען.

גערסטע פוטטער 7'20—7,35 גולדען. מאלצוואארע 8.10—8.40 גולדען.

האפער 6.40—6.50 גולד.

קוקורוץ 7,65—7.70 גול.

ווייצען פער פריה-יאהר 10.95—10.95 גולדען.

קוקורוץ פער מאי 7.17 — 7'22 גול.

האפער פער פריה-יאהר 6.95 — 7 גולד.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאגראמם זאמט זאק, פרייא אב פעסט:) נומ' 0: 23 גולד. — קר., נומ' 1 22 גול. 50 קר., נ' 2: 21 גול. 75 קר., נ' 3: 21 גול. — קר. נ' 4: 20 גול.40 קר., נ' 5: 19 גול. 40 קר., נ' 6: 18גולד. — קר., נ' 7: 16 גול. — קר., נ' 8: 12 גול. 80 קר., נ' 8½ 11 גולד. — קר., פיינע קלייע 4 גול. 50 קר., גראבע קלייע 4 גולד. 50 קר.

הילזענפריכטע: ערבסען 13 — 13 גולד. נייע לינזען 9—14 גול. ראהע הירזע 7—7,50 גול. — הירזע-בריין 11,50—12 גול. גרויער מאהן 26—27 גול. בלויער 29—31גול. גראסע ווייסע באהנען 11,25—11,50 גולד. — צווערגעל 12 גול. — האנפזאמען 10½ גול. — ליינזאמען 15 גול. — מאהאר-זאמען 9½ גול. — וויקען 5,50—6,50 גול. (אללעס פער 100קילא.)

קיממעל 40—42 גולד.

שפיריטוס נייע מעטהאדע אים קליינען 38 — 38½ גולד. אלטע-מעטהאדע 39½—40½ גול' פער 10000 ליטער-פערצענט.

שליוואוויטץ באנאטער 35,35 — 56,50 גולדען, — סערבער דורכצוג 24,75 — 28,25 גול. (אללעס פער העקטאליטער.)

ערד-עפפעל פרימא פער 100 קילאגראמם 2,40—2.60 גולדען. —

ריבאל ראפפעלט-ראפפינירטעס 49.50—50,50גול. פער 100 קילאגראמם. —

וויינשטיין 48—67 גול.

אונשליטט (חלב) 52½—53½ גול.

צוועטשקען. באסנישע פאס-וואארע 35,75 — 36,50 גולד.

צוועטשקענמוס (לעקוואר) 24½—26 גול.

האניג. נוט געלייטערט 37½—40 גולד.

וואכס ראהעניער 148 גולד.

קלעזאמען אונגארישע ליצערנע 54—56 גולד. ראטה-קלעע באנאטער 53½—54½ גולד. פער 100 קילא.

פאפריקא אלטע פיינע 50—80 גולד.

כנאפפערן אונגארישע פרימא וואארע 23 — 24 גולד. —

פעטראלעאום 22—22.25 גולד.

ליים 34 — 35 גולדען.

ניססע האזעל-ניססע 9—9.50גולד. גראסע ניססע 23 — 24 גולד.

שאפפעללע, פארינע וואכע ווארדען 20000שטיק פערשיעדענער סארטען פערקויפט אונד צוואר: דייטש-וואללינע 2,20 — 2,80 גולד. פער פאאר. סערבישע אונד טירקישע 125 — 135 גולד. באנאטער אונד באטשקער 130—140 גולד. בולגארישע אונד וואלאכישע לייכטע 75 —85 גול.(אללעס פער 102 שטיק.)

לאממפעללע, סערבישע אונד טירקישע צו 95—105 גולד. באטשקער אונד באנאטער 80 — 90 גולד. באסנישע אונד קראאטישע 70—80 גולדען, שווערע קירשנער-וואארע 95—110 גולד. דייטשוואללינע 60—65 גולד. (פער 102 שטיק.)

גייס-פעללע, קראאטישע אונד באסנישע 140—150 גולד. סערבישע אונד באנאטער 170—185 גולד. אפפענע זיעבענבירגער אונד אונגארישע 190—205 גולד. (אללעס פער 102שטיק.)

הייטע, ווי נאטירען: פער 100 ק' אונגארישע קוה-הייטע 98 — 100 גול. אבגעהייטע טראקענע 10 — 112 גול. קאלב-פעללע שטארט-וואארע אהנע קאפפע 2¼—3 קילא 205—212גולד.- מיט קאפפען 3—3½ קילא 150—155גול. ראסהייטע 9½ — 10½ גולד. פער פאאר.

לעדער, פפונדהייטע 28-קילא 184 — 188 גול. איינמאל פערזעצטע טערצען פאן 1—15-קילא 180—182 גולד. צווימאל פערזעצטע טערצען 16—18 קילא' 176—180 גול. דריימאל פערזעצטע טערצען פאן 19—20 קילא 180 — 182 גולד. —

קאלבלעדער, נעצאגענע 350 — 360 גולדען פער 100 קילא.

שאפוואללע, אין פאריגער וואכע ווארדען פערקויפט: 250 מעטער-צענטנער בעססערע מיטטעל קאממוואללען צו 99—100גול. 40 מעטער-צטר' גערינגע געבירגס-לאממוואללען 87—88 גול. 90 מעטער-צטר' גרויע צאקעל-זאממער-וואללען 35—37 גולד. (אללעס פער 56 קילא.)

וויענער פרייזע.

שפיריטוס 36'25 גולד. צו 10'000 ליטער-פערצענט. —

ריבאל 48½—49 גולדען. פער 100 קילא.

רעפס באנאטער פער נאוועמבער 18—18½ גול. קאהל פער דעצעמבער 19—19.50 גול.

ווייצען, פערקויפט ווארדען 30000 מעטערצטר' פרייזע באנאטער 69—80-קילא' 12,20—12,35 גולד' פער מעטערצטר. —

קארן, אונגארישער 71—73-קילאגראמם 8'40—8'50 גולד' פער מעטער-צטר.

האפער אונגארישער 7,05 — 7.15 גולדען פער מעטער-צענטנער.

גערסטע פוטטער 7,50—8 גולד.

קוקורוץ פער מעטערצטר. 8,50—8,60 גולד.

ווייצען-מעהל, נ' 0: 23,60—24.60 גולד., נ' 1, 22,60—23.60 גול., נ' 2: 20,60—21,60 גול. נ' 3: 18,60—19.60 גולדען אללעס פער מעטער צטר.

קארן-מעהל, נ' 1: 16½—18 גול., נ' 2, 13½ — 15 גולדען פער מעטער-צטר.

הילזענפריכטע: לינזען 15—20 גולדען, ערבסען 12 — 16 גולד. באהנען 8,50 גול. היידען 11.50 —12½ גולד. (אללעס פער 100 קילא.)

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

קורז-טאבעללע פאם 24. נאוועמבער

געלד-קורז

	קר. פל.
זילבער-אגיא	106 20
דוקאטען	5 65
קאמטקרייז-אונגארישעס 8 גולדען גאלד-שטיק (20 פראנקס)	9 51
נאפאלעאנדאר	9 51
דייטשע רייכסבאנקנאטען	58 60
20 מארקשטיק	11 70
פאפיער רובעל	1 20

לאזע.

	קר. פל.
1839ער ראטשילד-לאזע גאנצע	302 50
דעטטא פינפטעל	302 50
1854ער 4 פראצענטיגע שטאאטס-לאזע	109 75
1860ער גאנצע	112 60
דעטטא פינפטעל	121 50
1864ער לאזע צו 100 גולדען	140 25
דעטטא 50	140 —
דאנא רעגולירונגס	25 —
טירקען-לאזע	15 10
קרעדיט-לאזע	164 50
קלארי-לאזע צו 40 גולדען	28 50
דאנוי-דאמפפשיפפס-געזעללשאפטס-לאזע	91 50
אינזברוקער לאזע	17 25
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	12 75
ראטהער 20	14 75
אפנער 40	28 75
סאלם 40	27 —
רודאלפלאזע 10	13 50
פאלפי-לאזע 40	40 —

לאזע.

	קר. פל.
זאלצבורגער לאזע צו 20 גולדען	15 50
סט. גענאים 40	30 —
סטאניסלויער 20	20 50
פירקעסטער 100	120 —
דעטטא 50	60 —
וואלדשטיין 20	22 —
ווינדישגרעטץ 20	27 50
אונגארישע פרעמיען-לאזע צו 100 גולד.	80 30
דעטטא צו 50 גולדען	80 —
וויענער לאזע	89 50

ווערטה-פאפיערע.

	קר. פל.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	78 50
טעמעשוואר-באנאטער	77 50
זיבענבירגישע	76 —
גאליצישע	86 —
בוקאווינער	82 —
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	98 50
ווייגצעהענט-אבלאזונגס-אבליגאציאנען	76 25
פאנדבריעפע דער אונגארישען בארדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פראצענט	93 —
דער אונגארישען היפאטעקען באנק צו 5 איינהאלב פראצענט	79 50
דער אונגארישען אללגעמיינען בארדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פראצענט	[illegible]
דעטטא צו 6 פראצענט	— —
דער פעסטער קאממערציאל-באנק	89 50

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע		קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
ווייצען	נייער באנאטער	74	10.25—10.35
"	"	75	10.45—10.55
"	"	76	10.70—10.90
"	"	77	11.——11.15
"	"	78	11.25—11.40
"	"	79	11.45—11.60
"	"	80	—.——.—
"	טהייס	74	10.60—10.70
"	"	75	10.80—10.95
"	"	76	11.——11.20
"	"	77	11.35—11.50
"	"	78	11.60—11.70
"	"	79	11.75—11.80
"	"	80	—.——.—
"	פעסטער בארדען	74	10.25—10.35
	"	75	10.45—10.55
"	"	76	15 65—10.75
"	"	77	10.80—10.85
"	"	78	10.90—10.05
"	"	79	11.——11.10
"	"	80	—.——.—
"	וויעסעלבורגער	74	10.50—10.60
"	"	75	10.70—10.65
"	"	76	11.——11.15
"	"	77	11.25—11.40
"	"	78	11.50—11.60
"	"	79	11.45—11.70

פריכטע	קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
קארן	72	7.70—7.40
גערסטע מאלץ	62	8.90—7.95
גערסטע פוטטער	62	7.40—7.25
האפער	41	6.65—6.50
קוקורוץ באנאטער		7.75—7.70
אנדערער	73	7.70—7.65
הירזע		7.——6.75

טערמינע (פער 100 קילאגר.)		
ווייצען	פער אקטאבער	—.—
		— —
	פריהיאהר	10.90
קוקורוץ		7.17
נערסטע		— —
האפער	פריה-יאהר	6.95 —
		—.—
רעפס		—.—

באללען-מעהל

		קר. פל.
נוממער	0	23 —
"	1	22 50
"	2	21 75
"	3	21 —
"	4	20 40
"	5	19 40
"	6	18 —
"	7	16 —
"	8	12 80
"	8½	11 —

שפיריטוס:		
אלטע	פעטהאדע פרעסהעפע	39.50
נייע	פארמעאסטל	37. —

Eigenhümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1877. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

היפש ניכט טהון דארף. אבער אויך דאס פארלאמענט דארף ניכט נאכגעבען, וייל עס וייס, דאס בייא דער געגענווערטיגען זיבערדען רעגיערונג די רעפובליק „אין געפאהר“ איזט.

אין דער טהאט האט יא דאס פארלאמענט דאס נייע מיניסטעריאום ניכט דעסהאלב צוריקגעוויעזען, וייל עס ניכט אויס דען מיטגליעדערן דעם פארלאמענטעס געוועהלט ווארדע, זאנדערן וייל אללי די נייען מיניסטער ווארמע פריינדע דער נאפאלעאנישען רעגיערונג זינד! דער בעפארשטעהענדע קאמפף ווירד זיך דאהער אים גרונדע גענאממען ניכט צווישען דעם פארלאמענטע אונד דעם פרעזידענטען מאק מאהאן אבשפיעלען, זאנדערן צווישען דען רעפובליקאנערן אונד דען אנהענגערן דער נאפאלעאנישען הערשאפט. דיעזער קאמפף מוס אבער — דארויף קאננטע מאן יא זייט יע געפאסט זיין — פריהער אדער שפעטער דורך איינען אינגערען קריעג אויסגעטראגען ווערדען.

געסטערן אבענד איזט היער פאלגענדע פאריזער דעפעשע איינגעטראפפען: אין דער נאכט פאן מאנטאג אויף דיענסטאג ווארען אין פערשיעדענען גאססען פאן פאריז קליינע פלאקאטע מיט בעליידיגונגען אונד רעוואלוציאנס-אנקינדיגונגען געגען מאק מאהאן אונד זיין נייעס מיניסטעריאום אנגעשלאגען. די פאריזער פאליצייא האט בעריטס געגען 100 רעוואלוציאנערע פערהאפטעט. אים פאללע, אלס די דעפוטירטען נאך הויזע געיאגט ווערדען זאללטען, זא ווירד פאריז אין בעלאגערונגס-צושטאנד זיין מיססען, דא די בעפאלקערונג אויך שאן די ארמעע צור רעוואלוציאן פערלייטעט.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (וואס דער קאניג צום ערסטען מאלע געהארט.) בעקאננטליך האט דער קאניג פאר מעהרערען טאגען דאס ראבבינער-סעמינאר בעזוכט, וואריבער אויך וויר איינען אויספיהרליכען בעריכט געבראכט. איין אונגארישעס בלאטט מעלדעט נון היעריבער נאכטרעגליך נאך פאלגענדעס: „דער קאניג פראגטע אנלעסליך זיינעם בעזוכעס אים ראבבינער-סעמינאר דען מיניסטעריאל-סעקרעטער קארל סאס: וועלכע סוממע אורשפרינגליך פיר דען סעמינאר-בויא בעשטיממט וואר, אונד וועלכע סוממע ווירקליך אויף דען בויא אויסגעגעבען ווארדע? . . . הערר קארל סאס ערווידערטע: „מאיעסטעט! וויר האבען אויף דען בויא אום 30000 גולדען וועניגער אויסגעגעבען אלס צו דיעזעם צוועקע אורשפרינגליך בעשטיממט וואר. — זיינע מאיעסטעט שיטטעלטע היעבייא לעכעלנד דען קאפף אונד זאגטע: „עס ווארדע אלזא וועניגער אויסגעגעבען, אלס איינגענטליך פיר דען בויא בעשטיממט וואר? נון, זא עטוואס הארע איך צום ערסטען מאלע, זייטדעם איך קאניג בין!“ — זא מעלדעטע, וויא געזאגט, איין היעזיגעס אונגארישעס בלאטט. — יעדער ווירד איינזעהען, דאס מיט דיעזער ערצעהלונג נור איינעס בעצוועקט ווירד. מאן וויל נעמליך בעווייזען, וויא שפארזאם די פארטשריטטס-פארטייא מיט דעם שולפאנדס-געלדע ביים סעמינאר-בויא פארגעגאנגען, דא יא וועניגער פערברויכט ווארדע, אלס אורשפרינגליך צו דיעזעם צוועקע בעשטיממט געוועזען! נון, עס איזט אונזערע אויפגאבע ניכט, דער פארטשריטטס-פארטייא נאכצוערכנען: האפפענטליך ווערדען די ארטהאדאקסען דאס „איינמאל-איינס“ גוט אנצווענדען פערשטעהען. — איינעס נור וואללען וויר בעמערקען: עס וואר נעמליך גאר קיינע קונסט, ביים סעמינאר-בויא אום 30000 גולדען וועניגער צו ברויכען, אלס היעצו בעשטיממט וואר. מאן דענקע דאך: וועגן צו אירגענד איינעם צוועקע די האהע דער געלד-סוממע פאם רייכסטאגע בעשטיממט ווירד, דא איזט עס אללערדינגס אנערקעננענסווערטה, וועגן בייא דער דורכפיהרונג דעס צוועקעס די היעצו בעשטיממטע סוממע ניכט בלאס ניכט איבערשריטטען ווארדע, זאנדערן מאן זאגאר ערשפארונגען אויפצווייזען האט! די סוממע פיר דען סעמינאר-בויא ווארדע יעדאך ניכט פאם רייכסטאגע, זאנדערן פאן דער פארטשריטטס-פארטייא בעשטיממט. דיעזע קאננטע דאהער גלייך איינע זאלך׳ האהע סוממע בעשטיממען, דאס זיא „ערשפארונגען“ אויפצווייזען פערמאגע! העטטע זיא גלייך איינע מילליאן פיר דען סעמינאר-בויא בעשטיממט, דא קאננטע זיא ניכט בלאס 30000 גולדען, זאנדערן 700000 גולדען אלס ערשפארונג אויפווייזען, נאכדעם דאס סעמינאר בלאס 300000 גולדען קאסטעט! אין דיעזעם פאללע מיסטע נאך יעדער איינצעלנע פארטשריטטלער איינען „ארדען“ ערהאלטען, דאס איינע זאלך׳ „ענארמע סוממע“ ערשפארט ווארדע. אין דיעזער וויזע ווערע דאס גראססע „רעטהזעל“ געלאזט. דער קאניג האט ווירקליך צום „ערסטען מאלע“ געהארט, דאס פאן דער צו איינעם צוועקע אורשפרינגליך בעשטיממטען סוממע עטוואס ערשפארט ווארדע! זאלכע ערשפארונגען זינד דענן אויך דארט שווער מאגליך, וואו איין שפארזאמעס פארלאמענט דיעזע סוממע בעשטיממט האט. היער יעדאך, וואו די קאנגרעס-פארטייא אויס דעם געמיינזאמען שולפאנדע איינע „איהר בעליעבטע“ סוממע בעשטיממען קאננטע, דא זיעהט׳ס מיט דען „ערשפארונגען“ גאנץ אנדערס אויס. עס זינד עבען יענע סוממען ערשפארט ווארדען, די מעהר אין די מויערן דעס סעמינארס ניכט „היניינגעשטאסען“ ווערדען קאננטען.

* (די „ברית מילה“ ביים זאהנע דאמאד פאשאס.) וויר האבען בערייטס מיטגעטהיילט, דאס איין זאהן דאמאד פאשאס דאס 13-טע לעבענס-יאהר ערריכט האט, וואו דערזעלבע דענן אויך, וויא דיעס בייא דען טירקען, אלס דען נאכקאממען ישמעאלס געבריכליך, „בעשניטטען“ ווארדע. איינע דעפעשע אויס קאנסטאנטינאפעל מעלדעט היעריבער נאך פאלגענדעס: „די בעשניידונג פאנד אם 6-טען דיעזעס מאנאטס אים פאלאסטע דעס דאמאד פאשא שטאטט. דער סולטאן וואר בייא דער בעשניידונגס-פייערליכקייט צוגעגען, דא ער בעקאננטליך זיינען שוואגער דאמאד אויף יעדע מאגליכע וויזע אויסצוצייכנען זוכט. אויסער דעם סולטאן ווארען נאך פיעלע האכגעשטעללטע שטאאטס-בעאמטען אונד צאהלרייכע „מאללאהים“ (טירקישע מוהלים) אנוועזענד. אים פריידע וועגען דיעזעס פאמיליען-פעסטעס ליעס דאמאד פאשא אין דען דאראויף פאלגענדען טאגען אונגעפעהר 600 ארמע קנאבען, די עבען דאס 13. לעבענס-יאהר ערריכט האבען, אויף זיינע קאסטען בעשניידען. די 600 ארמען קנאבען ווארדען אויסערדעם מיט קליידונגס-שטיקען אונד געלד רייכליך בעשענקט.“ — אללי דאס איזט געוויס שאן. אינדעם ליעגט עס אויף דער האנד, דאס דער מיט רעכט פערהאסטע דאמאד פאשא היעדורך די גונסט דעס פאלקעס זיך ניממער ערווערבען ווערדע. איינע קליינע בעמערקונג דרענגט זיך אונס אינדעם היעבייא אויף. עס הייסט נעמליך: דאס דאמאד 600 טירקישע קנאבען „אויף זיינע קאסטען“ בעשניידען ליעס. אים יודענטהומע ווארדע ביז יעטצט די בעשניידונג אונענטגעלטליך, בלאס אלס „מצוה“, פאללצאגען. נור אין דער הויפטשטאדט היער גיבט עס אויך זאלכע „מוהלים“, די זיך אויס דיעזער „מצוה“ איין געשעפט געמאכט אונד פיר די „בעשניידונג“ זיך צאהלען לאססען! זאללטען עטווא אויך די „מאללאהים“ אין קאנסטאנטינאפעל זיך אויס דער „בעשניידונג“ איין געשעפט מאכען? —

* (דער רייכסטאג אונד דאס נייע שטראפגעזעטצבוך.) אין אונגארן גאב עס ביזהער קיין איינגענטליכעס שטראפגעזעטצבוך. די ריכטער אורטהיילטען זא ציעמליך בלאס נאך „איינגענעם ערמעססען“. דאס איזט אבער איין גאר געפעהרליך דינג. דער איינע ריכטער קאנן יא אללצו שטרענג, דער אנ-

---

אויף איינמאל אויס וואר. זיא פערזיכערטע אויך: דאס מענדל זייט לאנגער צייט ניכט זא מונטער וואר אלס יעטצט, אונד דאס דערזעלבע פעסט ענטשלאססען איזט, נאך ענגלאנד אויסצוּוואנדערן, וואו דאס „הויזיר-גלות“ נאר ניכט מעהר עקסיסטירט. —

מלכה שפראך קיין ווארט. דאך קאננטע מאן עס אן „יהר“ לייכט מערקען, דאס דער עבען פערנאממענע רייזע-ענטשלוס מענדלס זיא אין טיעפעס נאכדענקען פערזעטצטע. נענענדעל זאס אם טישע, דאך ענטפוהר איהרער ברוסט אונוויללקירליך איין שטארקער זייפצער, דען מלכה מיט איהרעם „פיינע אהר“ געהארט צו האבען שיען. — דיעס לאזטע איהר די צונגע, אינדעם זיא אים טאנע האכסטער מיסאכטונג זאגטע:

„מאן זאלל זיך ניכט פערזינדיגען, אבער איך מוס זאגען, דאס ר׳ אבעלע איין רעכט גראבער מענש איזט. זא לאנגע מיין מאנן עליו השלום געלעבט, וואגטע עס דיעזער מענש ניכט איינמאל, מיט איהם אין איינען „פלפול“ זיך איינצולאססען. ער האט ניכט געוואוסט, האנד אונד פוס צו פינדען אין דער שעור-שטובע (לא מצא ידיו ורגליו בבית המדרש). אונד יעטצט קאממט דיעזער, אונד וויל איינען „פסוק“ טייטשען אויף מענדעלס טרויעריגקייט! ווייס דענן דיעזער מענש ניכט, דאס מענדל איין „גבור“ איזט! אונד דאס איין „גבור“ יא ניכט טרויריג זיין קאנן? וואהרליך ניין!“

„זייד מיר טויזענדמאל מוחל, (בעגאנן נון נענענדעל) דיעזע בעהויפטונג שיינט מיר ניכט ריכטיג צו זיין. איך האבע געזעהען מענדלס פאטער, דען יחזקאל גבור, דער רעכט טרויריג וואר. אבער אויך דען פאטער יחזקאלס, נעמליך דען מאיר גבור, האבע איך גענוי געקאננט, דער עבענפאללס טרויריג געוועזען. ווארום זאללטע אלזא ניכט אויך מענדל. . .“

מלכה ריכטעטע זיך פלאטצליך אויף אונד מאכטע איינע העפטיגע בעוועגונג מיט איהרער האנד, דאמיט נענענדעל דען זאטץ ניכט אויסשפרעכע. זיא זאגטע דאנן: איך ביטטע אום פערצייהונג, טהייערע נענענדעל, דאס איך אייך אונטערבראכען האבע. איך גלויבע דאך, דאס קאניג דוד געוואוסט האט, וואס איין „גבור“ איזט. ער האט יא 37 „גבורים“ אום זיך געהאבט. אונד דוד המלך האט אויסגעשפראכען, דאס איין גבור פרייליך זייא, דענן ער האט יא דען „גבור“ פערגליכען צו דער זאננע, די דא אם ענדע דעס הימעלס הערפארטריטט, אונד צו איינעם ברייטיגאם, דער דא הערויסקאממט אונטער דעם טרויא-הימעל (לשמש שם אוהל בהם, והוא כחתן יוצא מחפתו, ישיש כגבור). יא, מיינע טהייערע נענענדעל, איין „גבור“ האט איין גוט הערץ, ער איזט נור דאנן טרויריג, וועגן ער מיט זיינעם שטארקען ארמע ניעמאנדעם העלפען קאנן. ניממט מאן דאך פאן איינעם „גבור“ איינען „האנדשלאג“, זיינע שטערקע ניכט צו געברויכען, זא מוס ער זיך פאן יעדעם נאך מעהר אלדעס געפאללען לאססען, אלס איין אנדערער מענש. דאנן נאטירליך מוס ער אויסרופען: ווארום זאלל איך זיין וויא איין שוואכער אונד וויא איין „גבור“, דער ניעמאנדעם העלפען קאנן!“ (כגבור לא יוכל להושיע.)

נענענדעל וואר טיעף ערגריפפען פאן דער בעגייסטערונג דער מלכה פיר מענדל. אויך זיא זאה עס נון איין, וויא אונרעכט ר׳ אבעלע מיט זיינעם פערזוכע האטטע, דען מענדל אונד זיינע טרויריגקייט אין איינען „פסוק“ היניינשטעללען צו וואללען. זיא זאגטע זאדאן נייערדינגס: „נון איך בלייבע עבען דאהער בייא מיינער בעהויפטונג, דאס ר׳ אבעלע נור איין „ווייבער-געלעהרטער“ זייא!“ דא שיטטעלטע אבער מלכה אונווילליג דאס עהרווירדיגע גרייזע הויפט. זיא פערוואהרטע זיך געגען דיעזען „טיטעל“ דעס ר׳ אבעלע, וויל איין זאלכער טיטעל אים גרונדע גענאממען איינע טיעפע בעליידיגונג דער פרויען ענטהאלט. נענענדעל ליעס זיך אינדעם דורך דיעזע בעמערקונג ניכט איינשיכטערן, זאנדערן זאגטע: „זאלל איך לעבען. אויך איך וויל די פרויען ניכט בעליידיגען, אבער וועגן גאטט, געלאבט זייא זיין נאמע, צו אונזערער מוטטער חוה געזאגט האט: „אונד ער זאלל דיך בעהערשען!“ — וואס האבען וויר ווייבער דא נאך צו רעדען? גאטט האט אונס ווייבערן איין שוואכעס הערץ געגעבען אונד וויל האבען, דאס דער מאנן אונס בעהערשע, דאס בעווייזט דאך, דאס וויר ניכט שטאלץ זיין דירפען.“

די גרייזע מלכה פאנד זיך פערלעטצט, דאס נענענדעל איינע זאלך׳ שוואכע מיינונג פאן אללען פרויען האט אונד איינגענטליך אללע ווייבער דער וועלט, זא צו זאגען, אין איינען מאפף היניינווארף. זיא וואנדטע זיך דאהער צו הענדעלע, אלס וואללטע זיא בייא איהר געגען דיעזע בעליידיגונג שוטץ זוכען. דאס מעדכען קיסטע דער אלטען גראסמוטטער די האנד, דאנן בעגאנן מלכה נייערדינגס:

(פארטזעטצונג פאלגט.)

דיא פאָרגענגע אין פראַנקרייך.

אין פראַנקרייך ווילל עס נאָך איממער ניכט צור רוהע קאָממען. אין פאָריגער נוממער האבען וויר בערייטס געמעלדעט, דאס אים פארלאמענטע דער בעשלוס געפאסט וואורדע, מיט דעם געגענווערטיגען מיניסטעריאום אין קיינע וויא אימער געארטעטע בעציעהונג צו טרעטען. וויא וויר בערייטס אויסגעשפראָכען, בליעב דעם מארשאלל מאק מאהאָן אנגעזיכטס דיעזער האלטונג דעס פארלאמענטס ניר פאָלגענדע וואהל איבער: ענטוועדער דאס נייע מיניסטעריאום צו ענטלאססען, אָדער אבער דאס פארלאמענט נייערדינגס אויפצולאָזען. וועלכען דיעזער ביידען שריטטע מאק מאהאָן איממער וועהלען וואָללטע, זאָ מיסטע איין זאָלכער אלס איין האָכסט „פערצווייפלונגספאָללער" בעצייכנעט ווערדען. זאָללטע ער דאס עבען געוועהלטע מיניסטעריאום ענטלאססען, זאָ מיסטע יא מאק מאהאָן אלס פאָללקאָממען „בעזיעגט" ערשיינען, וואס זיך מיט זיינער ווירדע אלס מארשאלל אונד פרעזידענט דער רעפובליק געווים ניכט פערטראָגט. יא, ער ווערע אין דיעזעם פאללע ניכט איינמאל זיכער, דאס דיעזעס פארלאמענט איהם דאנן רוהע געבען ווירדע, ווענן ער אנשטאטט דעם געגענווערטיגען מיניסטעריאומס וויעדער איין אנדערעס ערנעננען זאָללטע. שיקט ער יעדאָך דאס פארלאמענט וויעדער היים, דא העטטע ער איינען געפעהרליכען אויפשטאנד צו בעפירכטען. דיעזער אויפשטאנד קאָננטע אבער אום זאָ ב ל ו ט י ג ע ר ווערדען, אלס אן דעמזעלבען ניכט בלאָס דאס פאָלק, זאָנדערן אויך דאס מ י ל י ט ע ר זיך בעטהייליגען דירפטע.

אללע וועלט בליקטע דענן אויך מיט גערעכטער שפאננונג נאך פראַנקרייך, אום צו ערפאהרען, אין וועלכער וויזע דער מארשאלל מאק מאהאָן זיך דיעססמאל אויס דער פערלעגענהייט ציעהען ווערדע. נון ווירד אויס פאריז פאָם 25-טען דיעזעס פאָלגענדעס טעלעגראפירט: „הייטע וואר ביים מארשאלל מאק מאהאָן גראָסער עמפפאנג. דיא פאָרנעהמסטען אונד איינפלוסרייכסטען שטאאטס-מעננער פראנקרייכס בעפאנדען זיך בייא איהם. דיעזען ערשיענענען געסטען געגענאיבער שפראך זיך דער מארשאלל פאָלגענדערמאסען אויס: „איך האבע דאס געטהאן, וואס מיינע פפליכט וואר. איך האבע דאס מיניסטעריאום, געגען וועלכעס דאס פארלאמענט וואר, ענטלאססען, אונד איין נייעס מיניסטעריאום געוועהלט. איך האבע מיינע „נאכגיעביגקייט" ציינען וואָללען, אָהנע מיך „אונטערווערפען" צו מיססען. איך האבע געגלויבט, דורך דיעזען שריטט צווישען מיר אונד דעם פארלאמענטע איינען „וואפפענשטיללשטאנד" צו ערציעלען. ווערע דאס געשעהען, דאנן ווירדע מיין בעשטרעבען דאהין געגאנגען זיין, איינען דויערנדען פריעדען הערצושטעללען. דאָך: דאס פארלאמענט פאסטע דען בעשלוס, אויך מיט דעם נייען מיניסטעריאום אין קיינע בעציעהונגען טרעטען צו וואָללען. היעדורך האט דאס פארלאמענט איינגענטליך מ י ר דען קריעג ערקלערט. אלס שטאאטס-אָבערהויפט בריכטע איך מיר פאָם פארלאמענטע איינע זאָלכע קריעגס-ערקלערונג ניכט געפאללען צו לאססען. יעדע וויטערע נאכגיעביגקייט מיינערזייטס ווירדע ניכטס אנדערעס זיין אלס איינע שמעהליכע אונטערווערפונג. איך ווערדע דאהער פאָן נון אב ניכט דיא פאָליטיק דער נאכגיעביגקייט, זאָנדערן דיא פאָליטיק דעס „ווידערשטאנדעס" בעפאָלגען!"

דאס איזט וואָהל קלאר געשפראָכען. מאק מאהאָן האט נונמעהר זיינען פעסטען ענטשלוס קונדגעגעבען, דעם פארלאמענטע „ווידערשטאנד" צו לייסטען. דיעזער ווידערשטאנד קאנן נאטירליך אין ניכטס אנדערעס בעשטעהען, אלס אין דער בעפאָרשטעהענדען אויפלאָזונג דעס פארלאמענטעס.

זאָ פיעל איזט געוויס, דאס וויא בעטרעפפס דער אויפלאָזונג דעס פריהערען פארלאמענטס, מאק מאהאָן היעבייא נייערדינגס אויף דיא אונטערשטיטצונג דעס ס ע נ א ט ס רעכנעט. אין איינעם מיניסטער-ראטהע וואורדע דענן אויך פאָלגענדעס בעשלאָססען: „אָבגלייך דאס פארלאמענט דען אנטראג אנגענאָממען האט, מיט דער געגענווערטיגען רעגיערונג אין קיינע בעציעהונגען צו טרעטען, זאָ ווערדען דיא מיניסטער דאָך איהרע זיטצע אים סענאטע זאָוואָהל, אלס אים פארלאמענטע איינגעהמען. דער סענאט ווירד זאָדאנן אויך אויסשפרעכען, דאס דער בעשלוס דעס פארלאמענטעס, מיט דער געגענווערטיגען רעגיערונג אין קיינע בעציעהונגען צו טרעטען, איין א ו נ ג ע ר ע כ ט ע ר זייא. געגען דיא געגענווערטיגען מיניסטער לאָסט זיך יא נור איינווענדען, דאס זיא ניכט אויס דער מיטטע דער פארלאמענטס-מיטגליעדער ענטנאָממען וואורדען. נון לייטעט אבער דיא פראנצאָזישע קאָנסטיטוציאָן דאהין, דאס דער פרעזידענט דער רעפובליק זיך זיינע מיניסטער נאך „איינענעם בעליעבען" וועהלען קאנן. דאס פארלאמענט האט זאָמיט קיין רעכט, דאס געגענווערטיגע מיניסטעריאום אבצווייזען." —

וויא געזאגט, מאק מאהאָן רעכנעט דאראויף, דאס דער סענאט איהן אויך דיעססמאל אין עבען אנגעדייטעטער וויזע אונטערשטיטצען ווערדע, וואָדורך עס איהם לייכט זיין ווירדע, דאס פארלאמענט אויפצולאָזען. דאָך דירפטע זיך מאק מאהאָן דיעססמאל „פערערכנעט" האבען. דער סענאט ווירד קוים אויך צום צווייטענמאלע זיינע אונטערשטיטצונג צור אויפלאָזונג דעס פארלאמענטס ביעטען. אויך אים סענאט ווערדען איבער דיא נייע רעגיערונג בלאָס וויטצע געמאכט. עס ווירד דיעזעלבע ניכט אנדערס גענאננט אלס דאס „צוריקגעוויעזענע איינטאגס-מיניסטעריאום". דא נון מאק מאהאָן ניכט נאכגעבען ווילל, זאָ ווירד זיינע „אבדאנקונג" שטינדליך ערוואַרטעט.

זאָ ווייט געהען דיא דירעקט אויס פאריז קאָממענדען בעריכטע. בעטראכטעט מאן דיא זאכע נעהער, זאָ ווירד יעדער איינזעהען, דאס דיא שטרייטיגקייטען צווישען דעם פארלאמענטע אונד דעם פרעזידענטען דער רעפובליק קוים אָהנע „בלוטיגען קאמפף" אבלויפען ווערדען. פיר דאס געגענווערטיגע מיניסטעריאום ווירדע זיך וואָהל קוים יעמאנד בעגייסטערן. עס בעשטעהט אויס גאנץ אונבעדייטענדען אונד ציעמליך אונבעקאננטען גראָססען. אללייז איינעם דארף מאן ניכט פערגעססען: מאק מאהאָן איזט ניכט בלאָס פרעזידענט דער פראנצאָזישען רעפובליק, זאָנדערן אייך מ א ר ש א ל ל. אלס זאָלכער האט דערזעלבע אין דער ארמעע נאטירליך איינען שטארקען אנהאנג. ער קאָננטע פיעללייכט אויף דען אויגענבליקליכען געדאנקען קאָממען, דאס פארלאמענט מיט מיליטער אומגעבען צו לאססען, וועלכעס דיא דעפוטירטען מיט געוואלט אויס דעם זיטצונגס-זאאלע יאגען ווירדע. עס ווערע דאס איין זאָגענאננטער „שטאאטס-שטרייך". דאס הייסט: איין שטרייך, וועלכער געגען דיא געזעטצע אונד דיא קאָנסטיטוציאָן דעס שטאאטעס געפיהרט ווירד. — אללייז אין פראנקרייך האט מאן שאָן מעהר אלס איינמאל איינען זאָלכען שטאאטס-שטרייך ערלעבט. נאפאָלעאָן דער ערסטע אונד נאפאָלעאָן דער דריטטע האבען עבענפאללס נור מיט הילפע איינעס זאָלכען שטאאטס-שטרייכעס דען פראנצאָזישען טהראָן בעשטיעגען. מאק מאהאָן קאנן דאסזעלבע טהון. פרייליך ווירדען ניכט בלאָס דיא בירגער זיך דאגעגען ערהעבען, זאָנדערן אויך יענער טהייל דער ארמעע, וועלכער דער רעפובליק אנהענגליך איזט. וויר האבען דאהער איין פירכטערליכעס בלוט-באד אין פאריז צו ערוואַרטען. —

לײדער איזט דיעזעס אונגליקע שווער אויסצוווייכען. דענן מאק מאהאָן ווילל אונד קאנן ניכט נאכגעבען, וויל דיעס גלייך ווערע מיט איינעם „אונטערווערפען", וואס ער אלס שטאאטס-אָבער-

---

פאָלליעטאָן.

מ ע נ ד ל ג ב ו ר.

(11-טע פאָרטזעטצונג.)

נעגען אבענד דעסזעלבען טאגעס זאס דיא רייכע נעגענדעל אים צימטער דער אלטען מלכה, אום איהר דיא שטאדט-נייאיגקייטען מיטצוטהיילען. מלכה פפלעגטע אן דיעזע בעגעבענהייטען, דיא זיא ניכט מעהר בעטראכטען קאָננטע, דיא שאָנסטען מאָראלישען וואהרהייטען צו קניפפען. מלכה וואר אכטציג, נעגענדעל הינגעגען זיעבציג יאהרע אלט. אבער עס האט זיך אונטער דען ביידען מוטטער-פרויען זייט יאהרצעהנטען איין רעכט איניגעס אונד פריינדליכעס פערהעלטניס געקניפפט. אונד צווישען דיעזען ביידען גרייזינגען נאהם דיא יונגע הענדעלע איינע וואהרהאפט וואונדערבארע שטעללונג איין. הענדעלע וואר נעמליך איהרער איננערן נאטור נאך איין טרייעס אבבילד איהרער גראָססמוטטער מלכה. אללייז זיא נייגטע דאָך אָפט מעהר צו נעגענדעל הין, וועלכע יא דיא בעגעבענהייטען דער געגענווארט דאָך בעססער אינ׳ס אויגע פאססען קאָננטע. עס וואר דענן אויך נאטירליך, דאס זאָ אָפט צווישען מלכה אונד נעגענדעל איין מיינונגס-אונטערשיעד וואר, דיא יוגענדליכע הענדעלע וועניגער איהרער גראָססמוטטער, אלס דער נעגענדעל רעכט גאב. איינמאל ענטשפאנן זיך אונטער דען ביידען גרייזינגען זאָגאר איין קליינער שטרייט וועגען הענדעלע זעלבסט, בייא וועלכער געלעגענהייט דאס יונגע מעדכען נאטירליך ניכט צוגעגען וואר. דיא פראָממע מלכה שפראך נעמליך איינען טאדעל אויס איבער הענדעלע, דיא איהר „צו לעבהאפט" צו זיין שיען.

„פערצייהט מיר, טהייערע מלכה, (זאגטע נעגענדעל) איהר פערשטעהט שאָן דיא היישינע וועלט ניכט. איהר דירפט איבער הענדעלע ניכט זאָ שארף אורטהיילען. דאס קינד איזט בייא אייך אָהגעהין וויא אין איינעם געפענגניססע!" —

הענדעלע, דיא זיך אים נעבענצימטער בעפאנד, האטטע פעראנלאססונג, דיעזעס נור זיא בעריהרענדע געשפרעך מיטאנצוהאָרען. זיא וואָללטע ניכט, דאס איהרעטוועגען איין שטרייט אונטער דען ביידען פריינדינגען פלאטצגרייפע. זיא לעגטע דאהער איהרע שטריקעריי צור זייטע אונד איילטע אינס צימטער, וואָ דיא ביידען פרויען זיך בעפאנדען. מלכה נאהם זאָפאָרט דאס וואָרט אונד שפראך צו איהרער ענקעלין:

„הענדעלע, מיין קינד, דוא ביזט יא שאָן מידע פאָן דער ארבייט. האָרע דאהער צו, וואס איך הייטע נאכט נעדאכט. דאס ווירד דיר פרישע קראפט געבען פאר נאָטט. קאָניג דוד האט געזאגט: איין ליכט פיר מיינען פוס איזט דיין וואָרט (נר לרגלי דבריך). וויא זאָלל מאן אבער דיעזען פסוק פערשטעהען? נאָטט, געלאָבט זייא ער, האט דאס ליכט געמאכט צום ז ע ה ע ן, דען פוס היננעגען צום ג ע ה ע ן; דאס וואָרט האט ער וויעדער געגעבען צום ה אָ ר ע ן. וויא קאנן אלזאָ דאס „וואָרט" איין „ליכט" זיין? אונד וואָצו איין „ליכט" פיר דען „פוס"? — נון האָרע מיין קינד, וואס איך היעריבער הייט נאכט מיר אויסגעדאכט. איך בין בלינד אונד קאנן ניכט זעהען, וויא זאָללטע איך אלזאָ מיט מיינען פיסען געהען? דא האבע איך אבער איין גוטעס אָהר. ווענן דוא אלזאָ בייא דיינער ארבייט זיטצעסט אונד נור איין וואָרט שפריכסט, דא וויים איך שאָן, וואָ דוא זיטצעסט אונד קאנן מיך אלזאָ אים נאנצען הויזע צורעכט פינדען. דא זיעהסט דוא, דאס דיין „וואָרט" ווירקליך איין „ליכט" איזט, אבער ניכט פיר מיינע אויגען, דא איך יא בלינד בין, זאָנדערן פיר מיינען „פוס", דער דאנן אים נאנצען הויזע געהען קאנן, אָהנע צו שטרויכעלן. וואס דוד המלך האט געזאגט צו נאָטט, זאגע איך צו דיר, מיין קינד: „איין ליכט פיר מיין פוס איזט דיין וואָרט." —

הענדעלע האָרטע דיעזע וואָרטע מיט טיעפער עהרפורכט צו, דאנן זאגטע זיא:

„טהייערע גראָססמוטטער, דוא ווירדינסט מיך מעהר אלס איך פערדיענע. וויא האבע איך אלס איינפאכעס מעדכען עס פערדיענט, זאָ שאָן אין „פסוק" היניינגעשטעללט צו ווערדען. איך בעטע צום ליעבען נאָטט, דאס איך דיר נאָך רעכט לאנגע דיענען קאָננע. דענן איך קאנן עס זאגען: „דיין וואָרט, טהייערע גראָססמוטטער, איזט ליכט פיר מיינע זעעלע!" —

נעגענדעל זוכטע דעם געשפרעכע, פאָן דעם זיא זעלבסט טיעף געריהרט וואר, איינע אנדערע ווענדונג צו געבען. זיא ערצעהלטע אללע נייע בעגעבענהייטען אויס דער „קהלה". אונטער אנדערעם טהיילטע זיא איהרער פריינדין מלכה אויך מיט, וויא ר׳ אבעלע, דיעזער „ווייבער-געלעהרטע", דער פאָן דער שווארצען ניהא זאָ זעהר בעוואונדערט ווירד, אויף נאר קאָמישע וויזע אום זיין „גלייך וואָרטעל" געקאָממען. זיא זאגטע: ר׳ אבעלע׳ס גאנצע תורה וואר אויף מענדל׳ס טרויינקייט געריכטעט. דא ערשיען אבער מענדל פלאָצליך מיט פריינדליכעם, הייטערעם געזיכטע, זאָ דאס עס מיט דעם גאנצען „וואָרטעל"